

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De Europese strijd tegen vervuilende single use plastics

Huijts, J.H.M.

Citation

Huijts, J. H. M. (2021). De Europese strijd tegen vervuilende single use plastics. *Nederlands Tijdschrift Voor Europees Recht*, 27(5/6), 105-109.
doi:10.5553/NtER/138241202021027506004

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3278553>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

De Europese strijd tegen vervuilende single use plastics

Mr. dr. J.H.M. Huijts*

Op 5 juni 2019 werd de Richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu vastgesteld. De auteur onderzoekt in deze bijdrage welke verplichtingen deze richtlijn in het leven roept en hoe daaraan gehoor wordt gegeven in Nederland.

Richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu (PbEU 2019, L 155/1-19).

Inleiding

Hoewel de Europese Unie (EU) zich al geruime tijd bezighoudt met de regulering van afvalstoffen, bleef Europese regelgeving omtrent plastic afval lange tijd uit. Het afgelopen decennium werd echter steeds duidelijker dat wel aanleiding tot vaststelling van dat soort regelgeving bestaat. Zo voorspelt de Ellen MacArthur foundation bijvoorbeeld dat in 2050 meer plastic dan vis in de zee zal zitten wanneer het hedendaagse plasticverbruik ongewijzigd blijft.¹ Het verbaast dan ook geenszins dat de EU zich steeds intensiever bemoeit met de regulering van het gebruik en de verwerking van plastic. Een bekend voorbeeld hiervan is de op 29 april 2015 aangenomen richtlijn die lidstaten verplichtte een verbod in te voeren op de gratis verstrekking van plastic draagtassjes door winkels.² Een belangrijke mijlpaal voor

de Europese regulering van plastic is de op 16 januari 2018 – als verlengstuk van het actieplan inzake de circulaire economie³ – door de Europese Commissie gepresenteerde ‘plastic strategie’.⁴ Met deze strategie beoogt de EU een drastische reorganisatie van de plasticindustrie. Dit zou onder andere tot gevolg moeten hebben dat al het plastic in 2030 meermaals wordt gebruikt en/of gemakkelijker is te recyclen. Deze strategie heeft onder andere geleid tot de vaststelling van de richtlijn die centraal staat in dit artikel: de Richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu (hierna: de Single Use Plastic-richtlijn, SUP-richtlijn, of de richtlijn).⁵ Ik zal hierna achtereenvolgens stilstaan bij de wijze waarop deze richtlijn tot stand is gekomen, de verplichtingen die zij meebrengt voor lidstaten en hoe daaraan in Nederland invulling is gegeven, en de door de Commissie ter nadere uitwerking van de richtlijn vastgestelde richtsnoeren. Ten slotte sluit ik deze bijdrage af door beantwoording van de vraag hoe de richtlijn moet worden gekwalificeerd: een mooie stap in de juiste richting, of een doekje voor het bloeden?

De totstandkoming van de SUP-richtlijn

In juli 2014 diende de Europese Commissie een voorstel in voor het ‘Circular Economy Package’.⁶ Dit pakket had onder andere ertoe moeten leiden dat afvalwetgeving werd herzien en initiatieven tot duurzaam bouwen werden ontplooid. In zijn openingsverklaring tijdens de plenaire sessie in het Europees Parlement over het werkprogramma 2015 van de op 1 november 2014 nieuw aangetreden Europese Commissie, kondigde vicepresident

* Mr. dr. J.H.M. (Jonathan) Huijts is universitair docent aan de afdeling Staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden. Hij verrichtte daar onder andere een postdoconderzoek naar de regulering van single use plastics. Het daaruit voortgekomen onderzoeksrapport is te raadplegen op www.universiteitleiden.nl/medewerkers/jonathan-huijts#tab-1.

1. www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/EllenMacArthurFoundation_TheNewPlasticsEconomy_Pages.pdf.
2. Richtlijn (EU) 2015/720 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2015 tot wijziging van Richtlijn 94/62/EG betreffende de vermindering van het verbruik van lichte plastic draagtassen (PbEU 2015, L 115/11-15). Deze richtlijn is in Nederland geïmplementeerd door middel van de Regeling beheer verpakkingen, *Stcr*. 2015, 44620.

3. COM(2015)614 definitief.

4. COM(2018)28 definitief.

5. Richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu (PbEU 2019, L 155/1-19).

6. COM(2014)397 definitief.

Timmermans aan dat het voorstel zou worden ingetrokken. Dat gebeurde ook daadwerkelijk op 7 maart 2015.⁷ De Commissie streefde een bredere, efficiëntere en ambitieuzere benadering na – die niet slechts een halve, maar de volledige cirkel van de circulaire economie zou moeten waarborgen – en beloofde op korte termijn met een nieuw voorstel inzake de circulaire economie te komen.⁸ Op 2 december 2015 presenteerde de Commissie daadwerkelijk een nieuw plan voor een circulaire economie.⁹ Dit nieuwe plan leidde – mede als uitvloeisel van de in 2018 vastgestelde plastic strategie én met inachtneming van de publieke opinie omtrent de steeds toenemende mariene vervuiling door plastic – ertoe dat uiteindelijk op 5 juni 2019 de SUP-richtlijn werd vastgesteld. Het politieke draagvlak voor de SUP-richtlijn is slim gecreëerd: in opdracht van de Commissie is een onderzoek verricht naar de *single use plastics*¹⁰ die voorkomen op Europese stranden. De preambule van de richtlijn leert dat 80 tot 85% van het marien zwerfafval dat op stranden van de EU wordt aangetroffen gemeten in aantal stuks bestaat uit kunststoffen. Daarvan betreft 50% single use plastic producten, en 27% van de totale producten heeft te maken met de visserij. De reikwijdte van de richtlijn is beperkt tot de tien meest voorkomende producten van single use plastic én visgerei. Samen zouden beide goed zijn voor ongeveer 70% van al het zwerfafval in zee en ongeveer 86% – in aantal – van de single use plastic producten die worden aangetroffen op de Europese stranden.¹¹ Wie kan nu tegen een richtlijn zijn die deze vervuiling aan banden legt?!

106

De inhoud en implementatie van de richtlijn

De SUP-richtlijn heeft volgens haar eerste artikel tot doel

“(...) de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu, in het bijzonder op het aquatisch milieu, en op de menselijke gezondheid te voorkomen en te verminderen, en de overgang naar een circulaire economie met innovatieve en duurzame bedrijfsmodellen, producten en materialen te bevorderen, en zo ook bij te dragen aan de efficiënte werking van de interne markt.”

7. PbEU 2015, C 80/17-23.

8. De openingsverklaring van Timmermans is te bekijken via <https://audiovisual.ec.europa.eu/en/video/I-096996>. Het deel waaraan ik refereer, vangt aan op 07:10 min.

9. COM(2015)614 definitief.

10. In het Nederlands: kunststofproducten voor eenmalig gebruik. De richtlijn verstaat hieronder: “een product dat geheel of gedeeltelijk van kunststoffen is gemaakt en niet werd bedacht, ontworpen of in de handel gebracht om binnen zijn levensduur meerdere cycli te maken door te worden teruggestuurd naar een producent om opnieuw gevuld te worden of opnieuw gebruikt te worden voor het doel waarvoor het gemaakt was.”

11. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-3909_en.htm.

Dit doel kan niet worden bereikt met een *one size fits all* oplossing. Daarom bevat de richtlijn verschillende soorten maatregelen, die hierna artikelsgewijs zullen worden toegelicht. In Nederland wordt de richtlijn geïmplementeerd door middel van het Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik,¹² dat grotendeels in werking is getreden op 3 juli 2021. Dit besluit bevat zeven zelfstandige, inhoudelijke bepalingen en zal ook wijzigingen aanbrengen in het Besluit beheer verpakkingen 2014.

Artikel 4 van de richtlijn zet in op consumptievermindering. Op grond van deze bepaling dienen lidstaten de maatregelen te treffen die nodig zijn om tot een ambitieuze en aanhoudende consumptievermindering te komen van single use plastic drinkbekers en voedselverpakkingen, dat wil zeggen containers zoals dozen, voor voedingsmiddelen die (a) bestemd zijn voor onmiddellijke consumptie, ter plaatse of om mee te nemen; (b) typisch vanuit de container worden geconsumeerd, en (c) gereed zijn voor consumptie zonder verdere bereiding zoals bakken, koken of verwarmen. Dit betreft ook verpakkingen voor fastfood of andere maaltijden die gereed zijn voor onmiddellijke consumptie, met uitzondering van drankverpakkingen, borden, zakjes en wikkels die voedingsmiddelen bevatten. Deze maatregelen dienen de trend van toenemende consumptie in aanzienlijke mate om te buigen en in 2026 moet een meetbare kwantitatieve consumptievermindering ten opzichte van 2022 zijn bereikt. Dit artikel van de richtlijn wordt in Nederland geïmplementeerd bij wijze van artikel 15d Besluit beheer verpakkingen 2014. Het tweede lid daarvan schrijft voor dat met ingang van 1 januari 2023 de volgende maatregelen kunnen gelden voor deze producten: (1) de verplichting om voor het verstrekken aan de eindgebruiker een bedrag in rekening te brengen; (2) de verplichting om aan de eindgebruiker op verkoop- en uitgiftepunten een herbruikbaar alternatief te verstrekken; of (3) het verbod tot het verstrekken aan de eindgebruiker op bepaalde locaties of bij bepaalde gelegenheden. Deze maatregelen en bestaande en nieuw te maken vrijwillige afspraken met de sector zijn aan de Commissie medegedeeld. Gedurende de periode 2022 tot 2026 monitoren de lidstaten de in de handel gebrachte wegwerpdrinkbekers en wegwerpvodselverpakkingen en de maatregelen voor consumptiereductie. Na evaluatie daarvan door de Commissie zal uiteindelijk een bindende kwantitatieve doelstelling voor consumptievermindering op Europees niveau worden vastgesteld.¹³

Bepaalde producten waarvoor alternatieven bestaan, worden verboden door artikel 5 van de richtlijn en artikel 2 Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik.¹⁴ Het betreft onder andere single use plastic

12. Stb. 2021, 294.

13. Nota van toelichting behorende bij het Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik, par. 5.3.

14. Dat geldt ook voor producten vervaardigd uit oxo-degradeerbare kunststoffen. Dit zijn “kunststofmaterialen die additieven bevatten die via oxidatie het kunststofmateriaal afbreken tot microfragmenten of chemisch ontbinden”.

wegwerpbestek, roerstaafjes, wattenstaafjes en rietjes. De richtlijn noemt niet wat alternatieven zijn, maar duidelijk is dat producenten ervoor kunnen kiezen dit soort producten te maken van een type plastic dat geschikt is voor meermaals gebruik – waardoor het product niet langer onder het bereik van de richtlijn valt – of geheel niet van plastic te maken. Een voorbeeld van het laatste betreft siliconen, bamboe, glazen en ijzeren rietjes.¹⁵ Bezien vanuit het primaire doel van de richtlijn – het voorkomen van vervuiling door single use plastic producten – is het verbod vervat in artikel 5 van de richtlijn een positieve ontwikkeling. Bezien vanuit het grotere milieuperspectief kan dit eveneens positief zijn, maar dat zal grotendeels afhangen van de wijze waarop de alternatieve producten worden geproduceerd en vormgegeven, hoe de consument die gebruikt en afdankt na gebruik, en hoe deze producten worden verwerkt in de afvalfase.¹⁶ In dit verband is het van belang de consument goed te informeren over de voor- en nadelen van de alternatieven voor het ‘traditionele plasticproduct’. Daarbij is het eveneens van belang dat producenten stoppen met nietszeggende labels als ‘100% biologisch afbreekbaar’. Te vaak wordt bij het uitdelen van die labels namelijk uitgegaan van ideale omstandigheden in een lab en/of is de afvalketen niet erop ingericht het product op biologische wijze te laten afbreken.

Ten aanzien van andere producten schrijft artikel 6 van de richtlijn bepaalde ontwerpisen voor, die zijn overgenomen in artikel 15c Besluit beheer verpakkingen 2014. Zo moet de dop van een drankverpakking met een inhoud tot 3 liter vanaf 2024 fysiek vastzitten aan de fles. Dit heeft tot voordeel dat doppen niet meer zelfstandig in het milieu kunnen belanden, en aldaar bijvoorbeeld worden opgegeten door vogels of vissen. Deze maatregel zou ervoor moeten zorgen dat 10% minder plasticafval is te vinden op de Europese stranden.¹⁷ Interviews gedaan in het kader van mijn postdoc-onderzoek leren dat dit voor producenten een relatief ingrijpende maatregel zal zijn, omdat het productieproces en de daarbij gebruikte machines significant moeten worden aangepast. De aanpassing van die machines zal daarom niet gebeuren voordat de door het derde en vierde lid van artikel 6 voorgeschreven geharmoniseerde normen omtrent deze ontwerpisen zijn vastgesteld. Deze normen worden momenteel ontwikkeld door Cetie (International Technical Center For Bottling). De verwachting is dat de definitieve tekst van de normen pas tegen het eind van 2022 beschikbaar zal zijn.¹⁸

Artikel 9 van de richtlijn schrijft voor dat uiterlijk in 2025 een hoeveelheid afval bestaande uit single use plastic drankflessen gelijk aan minimaal 77% van het gewicht van de in het desbetreffende jaar in de handel

gebrachte single use plastic drankflessen gescheiden moet worden ingezameld ten behoeve van recycling. Vanaf 2029 dient dit minimaal 90% te zijn. In Nederland heeft dit onder andere ertoe geleid dat per 1 juli 2021 een verplichting geldt om statiegeld op kleine drankflesjes te heffen.¹⁹ Op grond van artikel 6 van de richtlijn dienen single use plastic drankflessen bovendien vanaf 2025 minstens 25%, en vanaf 2030 minstens 30%, gerecyclede kunststoffen te bevatten, berekend als gemiddelde van alle petflessen die op het grondgebied van de desbetreffende lidstaat in de handel zijn gebracht. Deze verplichtingen zijn overgenomen in artikel 15c lid 4 en 5 Besluit beheer verpakkingen 2014. Beide artikelliden zijn geadresseerd aan de producenten en importeurs van dit type flessen. Op grond van het zesde artikellid hebben de producenten en importeurs een informatieplicht hieromtrent, die is opgenomen zodat Nederland kan voldoen aan zijn rapportageverplichting van artikel 13 lid 1 onder e van de richtlijn. Volgens artikel 15c lid 7 Besluit beheer verpakkingen 2014 mogen de producenten en importeurs gezamenlijk uitvoering geven aan zowel de verplichting om flessen te produceren met een bepaald percentage aan recycleerbaar als de informatieverplichting.

Voor een aantal producten bepaalt artikel 7 van de richtlijn respectievelijk artikel 3 Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik dat zij moeten worden voorzien van bepaalde markeringsvoorschriften. Doorgaans betreft het informatie over hoe de consument het bewuste product na gebruik dient af te danken, en informatie over de aanwezigheid van kunststoffen in het product en het negatieve effect op het milieu van zwerfafval of andere ongepaste manieren van verwijdering van het product. Het gaat hierbij om hygiëneproducten (zoals vochtige doekjes, tampons en maandverband), tabaksproducten en drinkbekers.

Artikel 8 van de richtlijn zorgt voor zogenoemde uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Op grond hiervan draaien producenten op voor de kosten die overheidsinstanties maken bij het opruimen van zwerfafval bestaande uit single use plastic drank- en voedselverpakkingen, drinkbekers, lichte plastic tassen, vochtige doekjes, tabaksproducten met filters alsook de losse filters, ballonnen en vstuig. Ook worden de producenten verantwoordelijk voor het inzamelen van afval van die producten – met uitzondering van de ballonnen – dat in openbare inzamelsystemen wordt afgedankt, inclusief de kosten voor de infrastructuur en de exploitatie ervan en voor daaropvolgend vervoer en verwerking van dat afval. Tevens zullen de producenten de kosten gaan dragen van maatregelen die de lidstaten op grond van artikel 10 van de richtlijn moeten treffen om consumenten voor te lichten en verantwoordelijk consumentengedrag te stimuleren, teneinde tot een vermindering te komen van zwerfafval van producten die onder de richtlijn vallen. Dat betreft ook voorlichting over

15. Het merendeel van deze producten is doorgaans ook geschikt voor meermaals gebruik.

16. <https://ce.nl/publicaties/verpakkingen-onder-de-sup-richtlijn/>.

17. https://ecostandard.org/news_events/new-standardisation-request-tethered-caps-and-lids-for-cleaner-beaches/.

18. www.cetie.org/en/the-single-use-plastic-standard-is-now-well-on-track_4_131.html.

19. *Stb.* 2020, 142.

(1) de beschikbaarheid van herbruikbare alternatieven, systemen voor hergebruik en mogelijkheden voor afvalbeheer van die kunststofproducten; (2) de effecten op het milieu, in het bijzonder het mariene milieu, van zwerfafval en andere ongepaste vormen van verwijdering van afval; en (3) de gevolgen van ongepaste manieren van verwijdering van afval van deze single use plastic producten op de riolering. Beide bepalingen uit de richtlijn zijn geïmplementeerd bij wijze van artikel 4, 5 en 7 Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik en artikel 15f Besluit beheer verpakkingen 2014. Ten slotte bevat de richtlijn uiteraard ook overige bepalingen, waaronder een definitiebepaling, een sanctiebepaling en een bepaling over monitoring en rapportering door de lidstaten. Op dit soort bepalingen zal ik niet nader ingaan in dit artikel.

Richtsnoeren

Uit artikel 12 van de richtlijn blijkt dat bij de beantwoording van de vraag of een voedselverpakking voor de toepassing van de richtlijn als een single use plastic product moet worden beschouwd – in aanvulling op de in de bijlage voor voedselverpakkingen geformuleerde criteria – de tendens om zwerfafval te worden vanwege zijn volume of afmetingen, in het bijzonder eenpersoonsparties, een doorslaggevende rol speelt. Het artikel schrijft voor dat de Commissie uiterlijk op 3 juli 2020 in overleg met de lidstaten richtsnoeren bekendmaakt met, zo nodig, voorbeelden van wat als een single use plastic product in de zin van de richtlijn moet worden beschouwd. Deze richtsnoeren leggen dus nader uit hoe de bepalingen uit de richtlijn volgens de Commissie moeten worden geïnterpreteerd, en zijn daarmee van groot belang, omdat zij invloed kunnen hebben op de reikwijdte – en dus het effect – van de richtlijn. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat richtsnoeren niet juridisch bindend zijn. Het behoort immers tot de exclusieve competentie van het Europese Hof van Justitie om bindende uitspraken te doen over hoe een richtlijn moet worden geïnterpreteerd.²⁰ Voor de uitwerking van deze richtsnoeren deed de Europese Commissie een beroep op Rambol (een consultancybedrijf uit Denemarken) dat samen met Deloitte een projectteam heeft gevormd.²¹ In augustus 2020 lekten conceptversies uit die in de praktijk veel stof deden opwaaien. Wanneer de richtlijn conform de daarin beschreven lijnen zou worden geïmplementeerd zou deze namelijk te veel ‘ontsnappingsroutes’²² voor bedrijven bevatten. Zo viel hierin bijvoorbeeld te lezen:

“Packets or wrappers that contain food in more than single-serve portions or single serve portion-sized food pack-

ets and wrappers sold in more than one unit, including those sold in multipacks, should not be considered single-use products for the purpose of the SUP Directive.”

Dit had onder andere tot gevolg kunnen hebben dat producenten hun producten voor eenmalig gebruik zouden gaan bundelen in *multipacks* om zo niet onder het bereik van de richtlijn te vallen. Op 7 juni 2021 publiceerde de Commissie de officiële richtsnoeren.²³ Hierin worden *multipacks* wel aangemerkt als vallend onder de richtlijn. Dat laat echter onverlet dat ook de officiële richtsnoeren niet vrij zijn van kritiek. Zo is de EuPC (de Europese branchevereniging voor de kunststofverwerkende industrie) van mening dat de richtsnoeren onvoldoende duidelijkheid verschaffen en op punten innerlijk tegenstrijdig zijn. Ook merkt zij op dat de richtsnoeren mosterd na de maaltijd zijn: de richtsnoeren hadden moeten bijdragen aan een zo veel mogelijk uniforme implementatie van de richtlijn, maar doordat de richtsnoeren pas in juni 2021 werden gepubliceerd en het grootste deel van de richtlijn per 3 juli 2021 moest zijn geïmplementeerd (vgl. artikel 17 richtlijn) zagen lidstaten zich genoodzaakt hun eigen plan te trekken op de punten waarop de richtlijn ruimte biedt voor eigen keuzes. Wel ziet de EuPC het als positief dat de richtsnoeren biologisch afbreekbare en composteerbare plastics expliciet als vallend onder het toepassingsbereik van de richtlijn kwalificeren.²⁴

Doekje voor het bloeden?

Deze richtlijn is door de Europese Commissie als “zeer ambitieus” bestempeld: Europa leidt de weg met de meest ambitieuze wettelijke maatregelen ter wereld om de plasticproblematiek het hoofd te bieden. Daarbij benadrukt zij dat dit in lijn is met de wil van de Europese bevolking. Ongeveer 95 procent van de Europeanen zou maatregelen tegen vervuiling door single use plastics namelijk noodzakelijk en urgent achten.²⁵ Uiteraard zijn er ook criticasters die de richtlijn als onvoldoende vergaand beschouwen. Zij zien het verbieden van een klein aantal plastic producten als een maatregel van symbolische aard. In dat kader benadrukken zij dat het gebruik van verpakkingsplastic (net geen 60% van alle plastics) niet tot nauwelijks wordt ingeperkt. Ook worden zorgen geuit over het accent op recycling van plastic in plaats van de vermindering van plasticgebruik. Zo is bijvoorbeeld geen voorstel gedaan voor een Europese belastingheffing op plastic producten. Ook is er het geluid dat de richtlijn niets regelt ten aanzien van chemische toevoegingen aan plastics die gevaarlijk kun-

20. PbEU 2021, C 216/5.

21. <https://ibebvi.be/nl/nieuws/detail/sup-richtsnoeren-inzake-kunststof-producten-voor-eenmalig-gebruik>.

22. Deze term is ontleend aan www.plasticsoupfoundation.org/2020/08/eu-biedt-bedrijven-veel-ontsnappingsroutes-uit-sup-richtlijn/.

23. PbEU 2021, C 216.

24. www.plasticsconverters.eu/post/single-use-plastics-directive-guidelines-a-long-list-of-inconsistencies-and-questions-left-unanswered.

25. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_3927.

nen zijn voor de menselijke gezondheid, omdat zij bijvoorbeeld hormoonverstorend kunnen werken.²⁶

Al met al denk ik dat de richtlijn een stap in de goede richting is. Zij heeft laten zien dat relatief vlug veel politiek draagvlak kan worden gecreëerd om milieuproblematiek te bestrijden. Het daarvoor gebruikte mechanisme – inventariseren wat de grootste vervuilers zijn – leent zich prima voor gebruik in de toekomst, al dan niet op andere speelvelden. Zo zou bijvoorbeeld kunnen worden geïnventariseerd wat de tien meest vervuilende en/of recycling-onvriendelijke plastic additieven zijn. Bovendien heeft de richtlijn onder andere geleid tot de invoering van een statiegeldplicht voor kleine petflessen. Waarschijnlijk zal dit een groot effect hebben op het Nederlandse zwerfafvalprobleem. Ook zijn milieuvriendelijke ontwikkelingen te bespeuren die van tevoren niet noodzakelijkerwijs te voorzien waren. Zo stijgt het aandeel herbruikbare drankverpakkingen in Duitsland al sinds het wetgevingsproces van de richtlijn concrete vormen aannam. Dat neemt niet weg dat de criticasters wel degelijk een punt hebben: we komen er niet met enkel de SUP-richtlijn. Het stemt dan ook positief dat de EU niet stil zit sinds de vaststelling van deze richtlijn. Zo publiceerde de Commissie op 14 oktober 2020 bijvoorbeeld een ‘Chemical Strategy for Sustainability’, waarin algemene uitgangspunten als transparantie, kennisgedreven besluitvorming, en essentieel gebruik een belangrijke rol spelen.²⁷ Aandacht voor dergelijke uitgangspunten is mijns inziens van niet te onderschatten belang, omdat zij de consistentie bevordert van EU-beleid en -regelgeving inzake plastics en voorkomt dat de nadruk te zeer zal komen te liggen op specifieke eilandjes als single use plastics, specifieke chemische stoffen, enzovoort.²⁸

26. www.plasticsoupfoundation.org/2018/05/voorstel-europese-commissie-tot-reductie-van-eenmalig-plastic/.

27. COM(2020)667 definitief.

28. Een voorstel voor meer van dit soort algemene uitgangspunten is gedaan tijdens een vijfdaagse Lorentz-NIAS workshop. Zie daarover: www.lorentzcenter.nl/index.php?pntType=ConPagina&id=258&conBestandId=1921&pntHandler=DownloadAction&PHPSESSID=c265283c7fa0df6370f706deb4e483dc en het rapport inzake mijn postdoconderzoek.